

Mpr nr. A046018 - - Dato : 18960324

Forfatter:Holm

Emnegruppe: Årsberetninger

Tekst: Årsberetning. Jeg har herved den ære at sende det høje kollegium årsberetningen for 1895 for sindssygeanstalten ved Århus. Til det kgl. sundhedskollegium fra Holm. Vedlagt to trykte årsberetninger for 1894

SE NEDENFOR

046-018

Beretning

om

Lindssygeanstalten vid Farluis

: 1895.

51 //
1896.

Jeg har henvendt mig til en del høje Kollegier
Aarsberetninger fra 1895 fra Sjællandske og Aarhus.

24/3 Nr.

A.

P.

De lgt. Sjællandske.

51/1896.

Beretning

om

Sindssygeanstalten ved Aarhus

i

1894.

Holm:

II. Hjemsted.

		Købstæder.			Land.			Tilsammen.		
		Md.	Kv.	Begge Køn.	Md.	Kv.	Begge Køn.	Md.	Kv.	Begge Køn.
Hjørring	Amt ..	1	3	4	8	5	13	9	8	17
Thisted	— ..	»	2	2	4	6	10	4	8	12
Aalborg	— ..	1	3	4	4	6	10	5	9	14
Viborg	— ..	»	»	»	6	7	13	6	7	13
Randers	— ..	3	3	6	7	13	20	10	16	26
Aarhus	— ..	5	6	11	5	4	9	10	10	20
Skanderborg	— ..	6	7	13	2	3	5	8	10	18
Vejle	— ..	»	1	1	1	3	4	1	4	5
Ringkøbing	— ..	2	1	3	1	3	4	3	4	7
Ribe	— ..	»	1	1	»	»	»	1	1	1
I alt for Jylland..		18	27	45	38	50	88	56	77	133
Fyen.....		1	»	1	»	»	»	1	»	1
I alt...		19	27	46	38	50	88	57	77	134

III. Alder ved Indlæggelsen.

16—20 Aar	4 Mænd, 5 Kvinder, i alt 9
21—25 —	7 — 5 — — — 12
26—30 —	6 — 6 — — — 18
31—35 —	9 — 9 — — — 17
36—40 —	7 — 10 — — — 18
41—45 —	5 — 13 — — — 14
46—50 —	3 — 11 — — — 11
51—55 —	5 — 6 — — — 8
56—60 —	3 — 5 — — — 7
61—65 —	4 — 3 — — — 5
66—70 —	3 — 2 — — — 2
71—75 —	» — 2 — — — 2
75—80 —	1 — » — — — 1

I alt... 57 Mænd, 77 Kvinder, i alt 134

IV. Ægtestandsforhold.

Ugifte	26 Mænd, 26 Kvinder, i alt 52
Gifte	27 — 38 — — 65
I Enkestand	3 — 9 — — — 12
Fraskilte	1 — 4 — — — 5

I alt... 57 Mænd, 77 Kvinder, i alt 134

5. Politiet — 1
 6. Adelstrænge — 1
 7. Sindssygeanstalten ved Aarhus i 1894 — 1
 8. Told — 1
 9. Præstekonvent — 1
 10. Toldforsigt — 1
 11. Varmantsbetjent — 1
 12. Miljø — 1
 13. Varmant — 1
 14. Digeringer — 1

V. Stand og Stilling.

a. Mænd.	b. Kvinder.
1. Aftægtsmænd	10 M
2. Arbejdsmænd	1
Bølker	1
Faktor	1
Fattiglem	1 — II
Fisker	1 — 1
Forretningsfører	1 — III
Gaardmænd	1 — II
Gaardmænds Sønner	2 — 1
Grosserer	1
Guldmedesvend	1
Handelsmand	1
Husejor	1
Husmænd	2 — III
Kommisærer	1 — 1
Kreaturhandler	1 — 1
Købmænd	2 — 1
Landmand	2 — 1
Læge	1 — 1
Lærere	2 — 1
Maler	2 — 1
Mansvend	1
Proprieterer	2
Seminarieelever	1
Skrædder	1
Slagter	1 — II
Tjenestekarle	2 — M
Tømrererkarle	2 — 1
I alt... 57	

a. Hustruer.	b. Hustruer.
Aftægtsmands Hustru	1 — 1
Arbejdsmands Hustru	2 — II
Arrestantinde	1
Blikkenslagers Hustru	1
Bolsmands Hustru	2 — 1
Bryggers datter	At overføre... 6
Diskonisen	1
Entreprenør Hustru	1

	Overført...	6
Fabrikants Datter	1	
Fabrikarbejderneske	1	
Fattiglemmer	1	
Fiskers Datter ~~4-5 m.~~	1	
Gaardmænds Hustruer, Enker, Døtre	1	
Gæstgivers Hustru ~~4-5 m.~~	1	
Notelejers Hustru ~~4-5 m.~~	1	
Husbestyrerinder	1	
Husmænds Hustruer, Enker ~~3-4 m.~~	2	
Indsidders Enke	1	
Klosterdame	1	
Købmænd Døtre ~~4-5 m.~~	1	
Legees Hustru ~~4-5 m.~~	1	
Berereres Hustru, Enke	1	
Maskinarbejdernes Hustru ~~4-5 m.~~	1	
Mollers Hustru	1	
Opsynsbetjents Datter	1	
Overlærers Hustru ~~Overlærers Enke~~	1	
Proprietaers Hustru, Datter	1	
Rests Enke, Datter	1	
Skibsforers Enke ~~4-5 m.~~	1	
Skomagers Hustru	1	
Skjædders Hustru	1	
Smeds Hustru, Enke ~~4-5 m.~~	1	
Syerske	1	
Tjenestepiger ~~4-5 m.~~	1	
Temrers Hustru	1	
Vævers Hustru	1	
Glusk's Hustru	1	
I alt... 77		

VI. Sygdommens Varighed ved Indlæggelsen.

Indtil 1 Maaned.....	14 Mænd, 20 Kvinder, i alt 34
1-2 Maaneder.....	8 — 12 — 20
2-3 —	4 — 4 — 8
3-6 —	7 — 9 — 16
$\frac{1}{2}$ -1 Aar	9 — 6 — 15
1-2 —	4 — 6 — 10

At overføre... 46 Mænd, 57 Kvinder, i alt 103

Overført...	46 Mænd, 57 Kvinder, i alt 103
2-5 Aar	2 — 4 — 6
5-10 —	2 — 5 — 7
Mange Aar	» — 2 — 2
Ubekendt Tid	5 — 8 — 13
Ikke sindssyg	2 — 1 — 3

I alt... 57 Mænd, 77 Kvinder, i alt 134

De 3 »ikke sindssyge« være af Øvrigheden indlagte til Observation.

VII. Tilbagefald.

	1. Gang.	2. Gang.	3. Gang.	4. Gang.	Uvist Antal Gange.	I alt.	Siden sidste Anfall var forløbet						
							16 Maaneder.	$\frac{1}{2}$ -1 Aar.	1-2 Aar.	2-5 Aar.	5-10 Aar.	10-20 Aar.	Ubekendt Tid.
Mænd ...	6	2	2	1	5	16	2	1	2	2	2	2	16
Kvinder ..	10	1	1	1	8	21	2	1	2	3	1	4	8
I alt...	16	3	3	2	13	37	4	2	4	5	3	6	13
													37

De ovennævnte 37 indbefatte alle de indlagte, om hvem det vides, at de have haft tidligere Anfall. 18 af disse have tidligere været behandlede i Anstalten og ere udgaaede som helbredede af den, og hos disse har Tidsrummet mellem deres sidste Udskrivning og Udbrydet af det nye Anfall været følgende:

2 Maaneder....	» Mænd, 1 Kvinde, i alt 1
3 —	» — 2 — » — — 2
1 Aar.....	1 — 2 — 2 — — 3
2 —	2 — » — — 2
3 —	3 — » — — 3
4 —	» — 2 — — 2
5 —	» — 1 — — 1
12 —	» — 1 — — 1
14 —	1 — » — — 1
18 —	1 — » — — 1
20 —	» — 1 — — 1

I alt... 10 Mænd, 8 Kvinder, i alt 18

17 - 17

16 - 7 Holm:
7 - 10

Foruden disse 18, der i sin Tid vare udgaaede af Anstalten som helbredede, optoges 13 (3 Mænd + 10 Kvinder), som ligeledes havde været behandlede i Anstalten, men som ikke havde været helbredede, da de forlod den. Det samlede Antal Genindlæggelser udgjorde altsaa 31 (13 Mænd + 18 Kvinder).

VIII. Sygdomsform ved Indlæggelsen.

Mani	22	Mænd,	21	Kvinder,	i alt	43
Melankoli	20	—	33	—	—	53
Vanvid	1	—	4	—	—	5
Forrykthed	8	—	12	—	—	20
Sløvsind	4	—	6	—	—	10
Ikke sindssyg	2	—	1	—	—	3
I alt...	57	Mænd,	77	Kvinder,	i alt	134

Af disse led samtidig af:

Progressiv Parese	3	Mænd,	3	Kvinder,	i alt	6
Epilepsi	»	—	1	—	—	1
I alt...	3	Mænd.	4	Kvinder,	i alt	7

IX. Anbringelse før Indlæggelsen.

Indlagte fra:						
Hjemmet	24	Mænd,	38	Kvinder,	i alt	62
Provinssygehuse	21	—	27	—	—	48
Andre Sindssyge- anstalter	3	—	4	—	—	7
Fattiggaarde og Arbejds- anstalter	5	—	5	—	—	10
Arrester	4	—	3	—	—	7
I alt...	57	Mænd,	77	Kvinder,	i alt	134

Sindssygeanstalten ved Aarhus i 1894.

X. Aarsager.

Momenter, som i væsentlig Grad have medvirket til Sygdommens Udvikling.	Hos 1. Gang indlagte.			Hos genindlagte.		
	Md. 44.	Kv. 59.	Begge Kon. 103.	Md. 13.	Kv. 18.	Begge Køn. 31.
<i>Tal på Ettræt</i>						
<i>Opnærheds Anfall</i>						
Nervøs Disposition	1	>	1	>	>	>
Deformitet fra Barndommen af	>	2	2	>	>	>
Rachitis i Barndommen	1	1	2	>	>	>
Døvstumhed	>	1	1	>	>	>
Epilepsi	>	1	1	>	>	>
Mavekatarr	>	1	1	>	>	>
Tyfus	1	>	1	>	>	>
Influenza	1	5	6	>	>	>
<i>Klimatisk</i>						
Gigtfeber	>	1	1	>	>	>
Puberteten	1	3	4	>	>	>
Alderdomssvækkelse	1	1	2	>	>	>
Morfinmisbrug	1	>	1	>	>	>
Masturbation	2	2	4	>	>	>
Syphilis	3	1	4	>	>	>
Drik	5	3	8	>	>	>
Barselseng	>	2	2	>	>	>
Diegvning	>	3	3	>	>	>
Hyppige Fødsler	>	3	3	>	>	>
<i>Brug af Landst. Overanst.</i>						
Ensomt Arbejde	1	>	1	>	>	>
Aandelig Overanstrengelse	1	>	1	>	>	>
Militær Tjeneste	1	>	1	>	>	>
Økonomisk Bekymring	1	1	2	>	>	>
Religiøs Paavirkning	3	9	12	>	>	>
Ulykkelig Kærlighed	1	>	1	>	>	>
Slägtnings Død Silvom.	1	3	4	>	>	>
Forandring af Livsstilling	1	1	2	>	>	>
<i>Natur</i>						
Disposition efter tidlige Anfall	9	3	22	11	12	23
Sindssyge Slægtinge	8	34	32	10	11	21
Fader Drunker	6	5	11	4	>	4
Moder Drunker	1	1	2	>	>	>
Begge Forældre Drankere	1	1	2	>	>	>

Blandt Aarsagerne vil man bemærke Influenzaen opført med 6, et Tal, som er forholdsvis stort, især mellem de andre Infektionssygdomme; men Influenzaen er jo i de sidste Aar forekommet meget hyppigt, og da den blandt andet ofte medfører stærke Kongestioner til

X

Hovedet, særlig til Hjernen, saaledes som vore Sektioner have paavist under den første Epidemi, er det ikke saa besynderligt, at det er en forholdsvis hyppigt forekommende Sygdomsaaarsag. — Dernæst bemærkes religiøs Paavirkning, som staar opført med 12. Blandt disse 12 maa særlig fremhæves et meget akut Tilfælde, en Delirium acutum, offentliggjort i Hospitals-Tidende for 30. Januar 1895, i hvilket den religiøse Paavirkning var drevet i en saadan Grad, at det vakte almindelig Opmærksomhed i Egnen. Fra den samme Egn kom fremdeles 3 andre Tilfælde, i hvilke religiøs Paavirkning maa sættes blandt de væsentligste Momenter, som vare virksomme.

B.

For de 684 behandledes Vedkommende.

XI. Beskæftigelse.

	Mænd.	Kvinder.	Begge Køn.
I dagligt Gennemsnit behandledes	277,42	278,13	555,55
Deraf ubeskæftigede:			
paa Grund af Sindstilstanden	66,16 0: 23,84 %	80,71 0: 29,29 %	146,87 0: 26,48 %
paa Grund af anden Sygdom	14,46 0: 5,31 %	12,78 0: 4,57 %	27,19 0: 4,89 %
af anden Grund	2,28 0: 0,92 %	5,15 0: 1,85 %	7,43 0: 1,33 %
I alt ubeskæftigede	82,90 0: 29,87 %	98,59 0: 35,44 %	181,49 0: 32,65 %
I alt beskæftigede	194,52 0: 70,13 %	179,54 0: 64,56 %	374,06 0: 67,35 %

XII. Sygeliste.

	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktobre.	November.	December.	Tilsammen.
													Md. Kv. Begge Køn.
Abscessus glandul .	>	>	>	1	>	>	>	>	>	>	>	>	1 > 1
Angina	1	>	1	>	1	1	1	>	>	>	>	3	3 6
Arthroit. tubercul .	>	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1 1
Bronchitis	>	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1 > 1
Cancer hepatis . .	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	> 1
Catarrh. ventriculi .	>	>	1	>	>	>	>	>	>	1	>	2	> 2
Cystis labii sup. .	>	>	>	>	>	>	>	1	>	>	1	>	1
Cystitis	>	>	>	>	>	1	>	>	>	1	1	1	2
Diabetes mellitus .	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	>	1	> 1
Distorsio pedis . .	>	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	> 1
Dysuria	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	> 1
Eczema	>	>	>	>	>	1	>	1	>	1	>	1	2
Enteritis	>	>	>	>	>	3	>	>	>	>	>	3	3
Erysipelas faciei .	>	>	>	1	>	1	>	>	1	2	1	3	
Febris catarrhal .	>	>	>	>	>	2	>	>	>	2	>	2	> 2
— gastrica	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	>	1	
Fractura claviculae .	>	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	
— ossis metacarpi .	>	>	>	>	>	1	>	>	>	>	>	1	
Furunculus	>	>	>	>	1	>	>	2	>	2	>	2	
Herpes zoster . .	1	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	1	2
Icterus	>	>	>	2	>	1	>	>	>	2	>	1	
Influenza	4	3	>	>	>	>	>	>	>	1	>	6	7
Keratitis	>	>	1	>	>	1	>	>	1	>	3	3	
Lumbago	>	>	>	>	1	>	>	>	>	1	>	1	
Mastitis	>	>	>	>	>	1	>	>	>	>	>	1	
Morbus cordis . .	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	
Nephritis	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	
Ostitis tibiae . . .	1	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	
Panaritium	>	>	2	>	>	>	>	>	1	>	1	2	
Paraphimosis . .	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	>	1	
Parotitis	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	
Phlegmone	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	
Pneumonia	>	>	1	>	>	1	2	>	1	>	3	2	
Psoriasis	>	>	>	1	>	>	>	>	>	>	>	1	
Rheumat. febril . .	>	>	>	>	>	1	>	>	>	1	>	1	
Scabies	>	>	>	>	>	>	1	>	>	>	>	1	
Scorbutus	>	1	1	>	1	>	1	>	>	>	1	3	
Tuberculosis pulmon.	>	>	>	>	>	>	1	>	>	1	>	3	
Tumor mammæ . .	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	
Vulnera incis. a cont.	>	>	2	2	1	2	>	>	>	5	2	7	
Urticaria	>	>	>	>	>	>	>	1	>	1	>	1	

8 9 1 7 7 4 8 16 4 4 10 6 45 39 84

C.

X For de 137 afgaaedes Vedkommende.

XIII. Behandlingsresultater.

Tilstand ved Afgangsen.	Md.	Kv.	Begge Køn.	
Helbredede . .	20	26	46 ɔ: 6,79 %	
Bedrede	9	15	24 ɔ: 3,51 %	af de behandlede.
Uhelbredede . .	17	22	39 ɔ: 5,70 %	
Døde	10	17	27 ɔ: 4,84 %	af Gennemsnitsbeleagningen.
Ikke sindssyg . .	1	»	1	
I alt	57	80	137	

XIV. Sygdomsformen hos de helbredede.

Mani	10	Mænd, 9 Kvinder, i alt 19
Melankoli	10	— 17 — — 27
I alt	20	Mænd, 26 Kvinder, i alt 46

XV. Behandlingens Varighed hos de helbredede.

Indtil 3 Maaneder	13	Mænd, 9 Kvinder, i alt 22
Fra 3—6 —	5	— 4 — — 9
— 6—9 —	2	— 3 — — 5
— 9—12 —	»	— 1 — — 1
— 1—1½ Aar	»	— 5 — — 5
— 1½—2 —	»	— 1 — — 1
— 2—5 —	»	— 3 — — 3
I alt	20	Mænd, 26 Kvinder, i alt 46

XVI. De dødes Alder.

21—25 Aar	1	Mand, 1 Kvinde, i alt 2
26—30 —	»	— » — — »
31—35 —	1	— » — — 1
36—40 —	1	— 2 — — 3
41—45 —	1	— 5 — — 6
46—50 —	2	— 4 — — 6
51—55 —	1	— 2 — — 3
56—60 Aar	1	— 1 — — 2
61—65 —	1	— 1 — — 2

At overføre . . . . . 9 Mænd, 16 Kvinder, i alt 25

Overført	9	Mænd, 16 Kvinder, i alt 25
66—70 —	1	— » — — 1
71—75 —	»	— » — — »
76—80 —	»	— » — — »
81—85 —	»	— 1 — — 1
I alt	10	Mænd, 17 Kvinder, i alt 27

XVII. De dødes Ophold i Anstalten.

Indtil 1 Maaned	»	Mænd, 3 Kvinder, i alt 3
1—2 Maaneder	»	— 3 — — 3
2—3 —	2	— 1 — — 1
3—6 —	»	— 1 — — 1
1½—1 Aar	2	— 2 — — 4
1—2 —	1	— 1 — — 2
2—5 —	2	— » — — 2
5—10 —	»	— 2 — — 2
10—20 —	1	— 1 — — 2
over 20 —	2	— 3 — — 5
I alt	10	Mænd, 17 Kvinder, i alt 27

XVIII. Dødsaaersager.

Abscessus cordis	1	Mand, » Kvinde, i alt 1
Alcoholismus chron.	»	— 1 — — 1
Cancer (Strangulatio)	1	— » — — 1
Cystitis	1	— » — — 1
Delirium acutum	»	— 1 — — 1
Emollitio cerebri	1	— » — — 1
Enteritis chron.	»	— 1 — — 1
Gangræna pulm.	»	— 1 — — 1
Morbus cordis	»	— 1 — — 1
Nephritis chron.	»	— 1 — — 1
Pachymeningitis int. hæmorrhag	»	— 1 — — 1
Paresis general. progress.	3	— 1 — — 4
Pneumonia	»	— 4 — — 4
Pyelonephritis & Cystitis	»	— 1 — — 1
Sarcoma renis	»	— 1 — — 1
Tuberculosis pulmon	1	— 2 — — 3
Tubercul. pulm. miliaris	»	— 1 — — 1
Oedema pulmonum	2	— » — — 2
I alt	10	Mænd, 17 Kvinder, i alt 27

Blandt Dødsaaersagerne nævnes først en Abscessus cordis, en Absces i Spidsen af venstre Hjerte, inde i selve Hjertekødet, hvor den havde udviklet sig til et Dueægs Størrelse. Dernæst nævnes Cancer (Strangulatio): Patienten laa syg af en enorm Cancer af Leveren og Omentet, tilligemed en Cancer ventriculi, og man ventede Døden hver Dag, da han en Nat, formodentlig forpint og træt af Tilværelsen, gjorde en Ende paa den ved at hænge sig paa Dørhaandtaget, som var faa Alen fra hans Seng. Sarcoma renis fandtes hos en Pige, som nogle Aar i Forvejen ved en Laparotomi var blevet befriet for Sarcom af Ovarierne; nu havde hun tilmed faaet en Sindssygdom og Sarcom i den ene Nyre.

XIX. Sektionsfund.

(26 Sektioner.)

Forefundne Abnormiteter.	Mænd. (9)	Kvinder. (17)	Begge Køn. (26)
<i>Empyema sinus frontalis.</i>			
<i>Osteitis tubercularis frontalis.</i>			
<i>Sutura frontalis a. I Kraniet.</i>			
Asymetria crani.	1	1	3
Hyperostosis cr.	2	8	11
Exostosis cr.	2	2	4
Atrophia cr.	2	>	2
Hyperhæmia cr.	2	6	8
Pachymeningitis ext.	2	1	3
— int.	2	7	9
Desification duræ matris	>	1	1
Tumor d. m.	>	1	1
Hydrops subduralis	6	4	10
Leptomeningitis chron.	7	4	11
Ødema pie matris	2	4	6
Hyperhæmia p. m.	1	6	7
Periencephalitis chron.	1	1	2
Hyperhæmia cerebri.	4	7	9
Anæmia c.	>	2	2
Ødema c.	6	6	12
Atrophia c.	4	2	6
Emolitio circumscripcta c.	1	>	1
Ependymitis chron.	3	3	6
Hydrops ventricularum	5	>	5
Endarteritis arter. c.	5	1	6

Tumor calcarea thalam. optici

Forefundne Abnormiteter.	Mænd. (9)	Kvinder. (17)	Begge Køn. (26)
<i>Inflamm. cor pulmonis</i> <i>Catarrhus. I Brystet.</i>			
Pleuritis	1	2	2
— inveterata	3	2	5
Hydrothorax	2	>	2
Hopneumothorax	1	>	1
Bronchitis	>	2	2
— chron.	>	1	1
Ødema pulmonum	4	4	8
Emphysema p.	2	1	3
Tuberculosis p.	3	5	8
Ischaem. p.	1	>	1
Hypostasis p.	4	4	8
Pneumonia hypostatica	>	5	5
— catarrhalis	>	1	1
Atelectasis p.	>	1	1
Gangræna p.	>	1	1
Sarcoma p.	>	1	1
Symphysis cardiaca	1	>	1
Eschymosis pericardii	>	1	1
Hypertrophia cordis	1	1	2
Degeneratio myocardii	2	4	6
Endarteritis aortæ & valv. aortæ	2	2	4
Abscessus cordis	1	>	1
<i>Endocarditis</i> <i>Venæ oesophagi.</i> <i>c. I Underlivet.</i>			
Abscessus diaphragmatis	1	>	1
Ascites	1	>	1
Cicatrix ventriculi	>	2	2
Catarrhus v.	5	4	9
Cancer v.	1	>	1
Enteritis chron.	>	1	1
Ulceræ tubercul. ilei & cocci	2	3	5
Colitis	1	>	1
Hyperhæmia hepatis	>	1	1
Degeneratio adiposa h.	1	3	4
— parenchymatosa h.	>	2	2
Cancer hepatis	1	>	1
Perihepatitis	>	2	2
Cholelithiasis	1	2	3
Cancer omenti	1	>	1
Cystis lienis	1	>	1
Perisplenitis	1	2	3
Ischaem. lienis	>	1	1
Cyanosis renum	1	1	2
Atrophia r.	1	>	1
Nephritis acuta	>	2	2
<i>Arteritis calc. hepatis</i>			
Perihepatitis	>	2	2
Cystis ovarii	1	>	1
Perityphlitis			

Hypertrophie urinæ vesicæ

Forefundne Abnormiteter.	Mænd. (9)	Kvinder. (17)	Begge Køn. (26)
Nephritis chron.....	1	4	5
Sarcoma renis.....	>	1	1
Pyelonephritis & Pyelitis	1	1	2
Cystitis.....	2	4	6
Fibroma uteri.....	>	1	1
Degeneratio cystica ovarii.....	>	1	1
d. Udenfor de store Kaviteter.			
Parotitis suppurans.....	>	1	1
Cancer mammæ & axillæ	>	1	1

Tuberculosis colijun. vertebræGangrena pedisLymphadenomataHydrocephalusDegeneratio cystica epithelii pelvis - rectiUterus rapaxCancer uteri

Beretning

om

Sindssygeanstalten ved Aarhus

i

1895.

Beretning

antal bør medlæbningssabru

1895

Sindssygeanstalten ved Aarhus i 1895.

(Af Overlæge Dr. med. Holm.)

Ved Begyndelsen af 1895 var Patientstanden i Sindssygeanstalten	270 Md., 277 Kv., i alt 547
I Aarets Løb indkom.....	62 — 70 — — 132
I Aarets Løb behandledes..	332 Md., 347 Kv., i alt 679
I Aarets Løb afgik	57 — 71 — — 128
Patientstand ved Aarets Slut- ning	275 Md., 276 Kv., i alt 551

Forplejningsdagenes Antal var:	
For Mænd ... 99 163, ♂: i dagligt Gennemsnit	271. ₆₈
— Kvinder... 101 538, ♀: — — — — —	278. ₁₉
I alt... 200 701, ♂: i dagligt Gennemsnit	549. ₈₇

Anstalten har i alt 540 Pladser; altsaa har den været mere end fuldt belagt. Endvidere er der i 1895 afvist 55 Patienter (alle uhelbredelige), nemlig:

Af saadanne, som henhøre til Aarhus-Anstaltens Distrikt ..	14 Md., 19 Kv., i alt 33
Af saadanne, som henhøre til Middelfart-Anstaltens Distrikt	3 — 14 — — 17
Af saadanne, som henhøre til Vor- dingborg-Anstaltens Distrikt .	1 — 3 — — 4
Af saadanne, som henhøre til St. Hans Hospitals Distrikt	» — 1 — — 1
I alt... 18 Md., 37 Kv., i alt 55	

Af Ekspektanter (helbredelige) vare:	
indtegnede forinden d. 1. Jan. 1895	4 Md., 6 Kv., i alt 10
— i Aaret 1895	1 — 12 — — 13
	5 Md., 18 Kv., i alt 23
Indlæggelsen frafaldtes af	4 — » — — 4
Indlæggelsen skete af	» — 7 — — 7

Tilbage af Ekspektanter d. 31.
December 1895..... 1 Md., 11 Kv., i alt 12

Ved Skrivelse af 29. November 1895 underrettede Ministeriet Anstalten om, at Middelfart-Anstalten nu var færdig med sin Udvidelse, og efter at have brevvekslet med den overførtes derpaa 14 kvindelige Patienter den 20. Januar 1896. Herved blev skaffet Luft paa Kvindesiden, men ganske vist kun for et Øjeblik, thi de der ved ledige Pladser blev meget hurtig besatte af andre, dels nye Patienter, dels Ekspektanter, og Anstalten har i dette Øjeblik, Midten af Marts, allerede 276 kvindelige Patienter, det vil sige 6 over Normaltallet. Endvidere har Middelfart-Anstalten den 10. Marts modtaget 10 mandlige Patienter og vil endvidere modtage 8, hvorefter Tallet paa Mandssiden ogsaa formindskes, saa at Anstalten rimeligvis en kortere Tid vil kunne modtage de anmeldte Patienter.

A.

For de indlagte 132 Patienter var:

I. Indlæggelsestiden.

Januar	5 Mænd, 6 Kvinder, i alt 11
Februar	3 — 5 — — 8
Marts	7 — 6 — — 13
April	2 — 6 — — 8
Maj	6 — 3 — — 9
Juni	7 — 9 — — 16
Juli	6 — 7 — — 13
August	3 — 6 — — 9
September	4 — 5 — — 9
Oktober	5 — 8 — — 13
November	7 — 4 — — 11
December	7 — 5 — — 12

Ialt... 62 Mænd, 70 Kvinder, i alt 132

II. Hjemsted.

	Købstæder.			Land.			Tilsammen.		
	Md.	Kv.	Begge Køn.	Md.	Kv.	Begge Køn.	Md.	Kv.	Begge Køn.
Hjørring Amt	1	1	2	3	11	14	4	12	16
Thisted	1	»	1	2	6	8	3	6	9
Aalborg	3	2	5	4	1	5	7	3	10
Viborg	2	2	4	10	8	18	12	10	22
Randers	2	7	9	8	5	13	10	12	22
Aarhus	4	5	9	8	11	19	12	16	28
Skanderborg	3	»	3	4	5	9	7	5	12
Vejle	»	2	2	2	1	3	2	3	5
Ringkøbing	3	1	4	1	1	2	4	2	6
Ribe	»	»	»	»	1	1	»	1	1
I alt for Jylland	19	20	39	42	50	92	61	70	131
Færøerne.....	1	»	1	»	»	»	1	»	1
I alt...	20	20	40	42	50	92	62	70	132

III. Alder ved Indlæggelsen.

11—15 Aar	1 Mand,	1 Kvinde,	i alt	2
16—20 —	5 —	6 —	—	11
21—25 —	10 —	7 —	—	17
26—30 —	5 —	9 —	—	14
31—35 —	6 —	11 —	—	17
36—40 —	7 —	8 —	—	15
41—45 —	4 —	9 —	—	13
46—50 —	6 —	5 —	—	11
51—55 —	7 —	5 —	—	12
56—60 —	6 —	5 —	—	11
61—65 —	2 —	1 —	—	3
66—70 —	3 —	3 —	—	6
I alt...	62 Mænd,	70 Kvinder,	i alt	132

IV. Ægtestandsforhold.

Ugifte	35 Mænd,	35 Kvinder,	i alt	70
Gifte	21 —	29 —	—	50
I Enkestand.....	4 —	6 —	—	10
Fraskilte	2 —	» —	—	2
I alt...	62 Mænd,	70 Kvinder,	i alt	132

~~V. Stand og Stilling.~~

a. Mænd.

Aftægtsmænd	2
Arbejdsmænd	5 ~~IV~~ 4
Arrestant	1
Assuranceagenter	2
Avisbestyrer	1
Avisbruger	1
Bagersvend	1
Bestyrer af Forbrugsforening	1
Billedhugger	1
Cigarmager	1
Fattiglemmer	8 ~~III~~
Fisker	1
Gartnere	3 1
Gaardmænd	2 ~~III~~
Gaardmandssøn	1 ~~V~~
Glarmester	1
Husmænd	2 ~~II~~
Kommis	1
Kontorist	1
Kreaturhandler	1
Købmand	1 ~~II~~
Landmand	1
Lejtnant	1
Læge	1
Lærer	1
Maler	1
Mølleforpagter	1
Politibetjent	1
Skitstomrer	1
Skipper	1
Skomagere	2 ~~II~~
Slagtere	2
Snedkere	2
Sømænd	2
Tjenestekarle	8 ~~IV~~ ~~III~~
Treskomænd	2
Tømmerhandler	1
Vører	1
I alt... 62	

b. Kvinder.

Aftægtskone	1
Arbejdsmænds Hustru og Enker	8 ~~II~~
Bogholders Hustru	1
Boelsmands Enke ~~Hustru~~	4 - 1
Byggers Datter	1
Dokonisse	1.
Estrepreneurs Hustru	1
Fiskers Hustru	4 - 11
Gaardmænds Hustruer, Enker, Døtre	8 ~~IV~~ ~~IV~~ 11
Gæstgivers Hustru	1
Handelsbetjents Hustru	1
Husholdersker	2
Husmænds Hustruer, Enker, Døtre	10 - ~~IV~~ ~~IV~~ 11
Indsidders Hustru	4 - 1
Nomands Datter	1
Købmænds Hustruer, ~~Døse~~	2 - 1
Landpostbuds Hustru	1
Lærerinde	1 - 1
Overportørs ~~Enke~~ ~~Hustru~~	4 - 1
Proprietærers Hustru, Døtre	2 1
Sømands Hustru	2 - 1
Skomageres Hustruer	2 - 1
Stationsforstanders Hustru	1
Svenske	4 - 11
Vægeplejerske	1
Tjenestepiger	8 - ~~IV~~ ~~IV~~ 11
Vævers Hustru	1

~~Spidsforer~~ H. - II ~~Skedert~~ H. - I I alt... 70

~~Stabelbestyrer~~ H. - I ~~Overretssigt~~ ~~Just~~ - I

~~Skredder~~ H. - I

~~VI. Sygdommens Varighed ved Indlæggelsen.~~

Indtil 1 Maaned hos	13 Mænd, 19 Kvinder, i alt	32
1—2 Maaneder	9 — 16 —	25
2—3 —	7 — 4 —	11
3—6 —	7 — 9 —	16
1/2—1 Aar	5 — 9 —	14
1—2 —	5 — 4 —	9
2—5 —	3 — 2 —	5

At overføre... 49 Mænd, 63 Kvinder, i alt 112

Overført...	49	Mænd, 63 Kvinder, i alt 112
5—10 Aar	2	— » — — 2
Mange Aar	3	— 4 — — — 7
Ubekendt Tid	6	— 3 — — — 9
Ikke sindssyg	2	— » — — — 2
I alt...	62	Mænd, 70 Kvinder, i alt 132

VII. Tilbagefald.

	1. Gang.	2. Gang.	3. Gang.	Uvist Antal Gange	I alt.	Siden sidste Anfall var forløbet:						I alt.	
						1-6 Mdr.	1½-1 Aar.	1-2 Aar.	2-5 Aar.	5-10 Aar.	10-20 Aar.		
Mænd	4	3	1	4	12	1	1	»	3	5	»	2	12
Kvinder	11	3	»	5	19	2	1	1	3	4	3	5	19
I alt...	15	6	1	9	31	3	2	1	6	9	3	7	31

De ovennævnte 31 indbefatte alle de indlagte, om hvem det vides, at de have haft tidligere Anfall; 17 af disse have tidligere været behandlede i Anstalten og ere udgaaede som helbredede af den, og hos disse har Tidsrummet mellem deres sidste Udskrivning og Udbudret af det nye Anfall været følgende:

3 Maaneder	1 Mand,	» Kvinde, i alt 1
4 —	» —	1 — — 1
1 Aar	» —	1 — — — 1
2 —	» —	1 — — — — 1
3 —	3 —	1 — — — — 4
5 —	3 —	» — — — — 3
6 —	1 —	» — — — — 1
7 —	1 —	» — — — — 1
8 —	1 —	» — — — — 1
15 —	» —	1 — — — — 1
18 —	» —	1 — — — — 1
24 —	» —	1 — — — — 1

I alt... 10 Mænd, 7 Kvinder, i alt 17

Foruden disse 17, der i sin Tid vare udgaaede af Anstalten som helbredede, optoges 17 (7 Mænd + 10 Kvinder), der ligeledes havde været behandlede i Anstalten, men som ikke havde været helbredede, da de forlod den. Det samlede Antal Genindlæggelser udgjorde altsaa 34 (17 Mænd + 17 Kvinder).

VIII. Sygdomsform ved Indlæggelsen.

Mani	32	Mænd, 28 Kvinder, i alt 60
Melankoli	15	— 30 — — 45
Vanvid	»	— » — — »
Forrykthed	7	— 11 — — 18
Sløvsind	6	— 1 — — — 7
Ikke sindssyg	2	— » — — — 2
I alt...	62	Mænd, 70 Kvinder, i alt 132

De 2 ikke sindssyge vare indlagte af Øvrigheden til Observation.

Af disse led samtidig af:

Progressiv Parese	6	Mænd, » Kvinder, i alt 6
Epilepsi	»	— » — — »
I alt...	6	Mænd, » Kvinder, i alt 6

IX. Anbringelse før Indlæggelsen.

Indlagte fra:

Hjemmet	20	Mænd, 36 Kvinder, i alt 56
Provinssygehuse	26	— 30 — — 56
Andre Sindssyge- anstalter	2	— 2 — — — 4
Fattiggaarde	7	— 2 — — — 9
Arrester	7	— » — — — 7
I alt...	62	Mænd, 70 Kvinder, i alt 132

~~X. Aarsager.~~

Udvikling.	Hos 1. Gang indlagte.			Hos genindlagte.		
	Md. (45)	Kv. (58)	Begge Køn. (98)	Md. (17)	Kv. (17)	Begge Køn. (34)
Slag eller Fald paa Hovedet	2	2	2	>	>	>
Apoplektisk Anfald	1	1	1	>	>	>
Deformitet fra Barndommen af	>	1	1	>	>	>
Rachitis i Barndommen	2	>	2	>	>	>
Epilepsi	1	>	1	>	>	>
Mavekatarr	>	2	2	>	>	>
Tyfus	1	>	1	>	>	>
Klimatfeber	1	>	1	>	>	>
Influenza	2	2	4	>	>	>
Pneumoni	>	1	1	>	>	>
Brud af Laaret, Overanstrengelse	1	>	1	>	>	>
Puberteten	2	2	4	>	>	>
Alderdomssvækkelse	>	1	1	>	>	>
Masturbation	>	1	1	>	>	>
Syfilis	6	>	6	>	>	>
Drik	1	1	2	>	>	>
Nattevaagen til Overanstrengelse	>	1	1	>	>	>
Graviditet	>	2	2	>	>	>
Barselseng	>	3	3	>	>	>
Diegivning	>	2	2	>	>	>
Hyplige Fødsler	>	1	1	>	>	>
Aandelig Overanstrengelse	1	2	3	>	>	>
Økonomisk Bekymring	3	3	6	>	>	>
Religiøs Paavirkning	1	4	5	>	>	>
Kærlighedssorg	3	2	5	>	>	>
Slægtninge eller Nabos Død eller Selvmord	3	>	3	>	>	>
Disposition efter tidligere Anfald	2	5	7	10	8	18
Sindssyge Slægtninge	16	38	54	12	8	20
Fader Drunker	4	2	6	2	>	2
Begge Forældre Drankere	>	>	>	>	1	1

Foran
Carist Adal.

B.

For de 679 behandledes vedkommende.

XI. Beskæftigelse.

	Mænd.	Kvinder.	Begge Køn.
I dagligt Gennemsnit behandledes	271.68	278.19	549.57
Deraf ubeskæftigede:			
paa Grund af Sindstilstanden	44.01 ♂: 16.20 %	76.12 ♀: 27.36 %	120.13 ♂: 21.35 %
paa Grund af anden Sygdom af anden Grund	14.08 ♂: 5.18 %	15.59 ♀: 5.60 %	29.67 ♂: 5.39 %
I altubeskæftigede	2.30 ♂: 0.85 %	2.37 ♀: 0.85 %	4.67 ♂: 0.85 %
I alt beskæftigede	60.39 ♂: 22.23 %	94.08 ♀: 33.81 %	154.47 ♂: 28.09 %
	211.29 ♂: 77.77 %	184.11 ♀: 66.19 %	395.40 ♂: 71.91 %

At et større Antal Mænd end Kvinder ere beskæftigede, beror paa, at Oppilning af Tovværk bruges til Mændenes Beskæftigelse, og dette Arbejde fordrer ikke megen Intelligens.

XII. Sygeliste.

	Januar.	Februar.	Marts.	April.	Maj.	Juni.	Juli.	August.	September.	Oktober.	November.	December.	Mænd.	Kvinder.	Tilsammen.	Begge Køn.
Abscessus pedis	>	>	>	>	>	>	1	>	>	>	>	1	1	2	1	3
Angina	>	>	>	>	1	>	1	>	>	>	1	1	2	1	1	
Adenitis colli	>	1	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	1	1	1	
Apoplexia cerebri	>	>	>	>	>	>	>	>	1	>	>	1	1	2	2	
Arthrosis	>	>	>	1	>	1	1	>	>	>	>	1	1	2	1	
Bronchitis	>	2	>	>	>	>	1	>	>	>	>	1	1	2	1	
Cancer uteri	>	>	>	>	1	>	>	>	>	>	>	1	1	1	1	
Catarrhus ventriculi	>	>	>	>	>	>	>	1	>	>	>	1	1	2	1	
Conjunctivitis	>	>	>	2	>	>	>	>	1	>	>	1	1	2	3	
At overføre	3	>	4	1	2	2	2	>	1	1	1	7	9	16		

XV. Behandlingens Varighed hos de helbredede.

Indtil 3 Maaneder	8 Mænd,	9 Kvinder, i alt	17
Fra 3—6 —	5 —	14 —	19
— 6—9 —	2 —	3 —	5
— 9—12 —	1 —	5 —	6
— 1—1½ Aar	1 —	» —	1
— 1½—2 —	1 —	1 —	2
— 2—5 —	1 —	» —	1
I alt	19 Mænd,	32 Kvinder, i alt	51

XVI. De dødes Alder.

26—30 Aar	1 Mænd,	1 Kvinde, i alt	2
31—35 —	1 —	1 —	2
36—40 —	1 —	1 —	2
41—45 —	3 —	1 —	4
46—50 —	1 —	» —	1
51—55 —	1 —	1 —	2
56—60 —	3 —	3 —	6
61—65 —	6 —	2 —	8
66—70 —	1 —	1 —	2
71—75 —	1 —	1 —	2
76—80 —	» —	1 —	1
I alt	19 Mænd,	13 Kvinder, i alt	32

XVII. De dødes Ophold i Anstalten.

Indtil 1 Maaned	» Mænd,	3 Kvinder, i alt	3
1—2 Maaneder	1 —	» —	1
2—3 —	1 —	2 —	3
3—6 —	1 —	2 —	3
½—1 Aar	1 —	1 —	2
1—2 —	3 —	» —	3
2—5 —	1 —	2 —	3
5—10 —	6 —	3 —	9
10—20 —	3 —	» —	3
over 20 —	2 —	» —	1
I alt	19 Mænd,	13 Kvinder, i alt	32

XVIII. Dødsaaersager.

Bronchitis	1 Mand,	» Kvinde, i alt	1
Cancer ventriculi	1 —	» —	1
Delirium acutum	» —	1 —	1
Diarrhoea	» —	1 —	1
Emollitiones cerebri	1 —	» —	1
Epilepsia	3 —	» —	3
Fractura colli femoris	» —	1 —	1
Lymphadenoma	» —	1 —	1
Mania	1 —	» —	1
Morbus cordis	2 —	» —	2
Nephritis parenchym. chron.	» —	1 —	1
Oedema pulmon	» —	1 —	1
Pachymeningitis int. hæ-morrhag.	1 —	1 —	2
Paresis general. progr.	2 —	2 —	4
Peritonitis	1 —	» —	1
Pneumonia	1 —	2 —	3
Tuberculosis pulmon	4 —	2 —	6
Vulnus sclop. & Su-spens.	1 —	» —	1
I alt	19 Mænd,	13 Kvinder, i alt	32

Influenzaen har, skønt den ikke er opført som særlig Dødsaaersag for nogen enkelt Patient, dog ogsaa virket og navnlig i de mange Tilfælde af Brysttidelse (Tuberkulose, Pneumoni, Bronchitis). — Vulnus sclopetarium & Suspensio var et Tilfælde af Selvmord hos en Patient, som daglig gik ud og fik jævnlige Besøg af sin Familie, og som ifølge sin hele fornuftige Maade at leve paa ansaas for sikker. (Se Ugeskr. for Læger Nr. 52, 27. December 1895.)

XIX. Sektionsfund.

(32 Sektioner.)

Forefundne Abnormiteter.	Md. (19)	Kv. (13)	Begge (32)
<i>a. I Kraniet.</i>			
Sutura frontalis	2	1	3
Asymetria cranii	2	2	4

Forefundne Abnormiteter.	Md. (19)	Kv. (18)	Begge Køn. (32)
Hyperostosis cr.	3	5	8
Exostosis cr.	2	1	3
Atrophia cr.	1	>	1
Hyperhaemia cr.	3	5	8
Empyema sinus frontalis	>	1	1
Osteitis ossis frontis	>	1	1
Pachymeningitis ext.	7	5	12
— int.	5	4	9
Hydrops subduralis	6	2	8
Leptomeningitis chron.	10	4	14
Oedema piæ matris	1	>	1
Hyperhaemia p. m.	1	>	1
Periencephalitis chron.	2	>	2
Hyperhaemia cerebri	7	7	14
Oedema cerebri	>	1	1
Atrophia c.	3	7	10
Emollitio circumscripta c.	1	1	2
Tumor calculos. thalam. opt.	1	>	1
Ependymitis chron.	5	3	8
Hydrops ventriculor.	5	2	7
Endarteritis arteriar. c.	1	5	6
<i>b. I Brystet.</i>			
Pleuritis.	5	1	6
— inveterata	3	2	5
Bronchitis.	3	2	5
— chron.	1	1	2
Oedema pulmon.	4	2	6
Emphysema p.	2	3	5
Tuberculosis p.	6	2	8
Hypostasis p.	3	6	9
Pneumonia crouposa	>	1	1
— chron.	1	>	1
— hypostatica	2	1	3
— lobularis	>	1	1
Atelectasis p.	1	>	1
Gangræna p.	1	1	2
Sympysis cardiaca	1	>	1
Hypertrophia cordis	4	>	4
Endocarditis	1	>	1
Degeneratio myocardii	5	5	10
Endarteritis aortæ & valv. aortæ	3	3	6
Varices oesophagi	1	>	1
<i>c. I Underlivet.</i>			
Cicatrix ventriculi	>	3	3
Catarrhus v.	4	>	4
Cancer v.	2	>	2

Forefundne Abnormiteter.	Md. (19)	Kv. (18)	Begge Køn. (32)
Peritonitis	1	>	1
Enteritis chron.	1	1	2
Ulcera tuberculosa ilei & coeci	3	3	6
Colitis	1	1	2
Perityphlitis	>	1	1
Hepatitis	>	1	1
Degeneratio adiposa hepatis	1	>	1
— parenchym. h.	1	3	3
Incrustatio calcar. h.	>	1	1
Perihepatitis	>	1	1
Cholelithiasis	1	2	3
Perisplenitis	1	1	2
Hyperplasia lienis	>	1	1
Nephritis acuta	6	3	9
— chron.	>	2	2
Pyelitis	>	2	2
Cystitis	1	2	3
Cystis ovarii	>	2	2
Cancer uteri	>	1	1
Hydronephrosis	>	1	1
Ureter duplex	>	1	1
Degeneratio cystica epithelii pelvis, ureter.	>	1	1
vesic.			
<i>d. Udenfor de store Kaviteter.</i>			
Tuberculosis columnæ vertebralis	1	>	1
Gangræna pedis	1	>	1

Sindssygeanstalten ved Aarhus
i 1895.

(Af Overlæge, Dr. med. Rønne.)

Ud Beganndelen af 1895 var Patientstallet i Sindssygeanstalten

270 M., 277 Kv., i alt 547

62 — , 70 — , — 132

332 M., 347 Kv., i alt 679

37 — , 71 Kv., — 108

275 M., 276 Kv., i alt 551

I Aars' løb indkom — —

I Aars' løb behandledes

I Aars' løb affik

Patientstald ved Aars' Stiftning

Forpligningsdagens Antal var:

Døde død — 99,163 : i dagligt Gennemsnit 271, 68

— Kvinder — 101, 538 : — — — 278, 19

i alt - 200, 701 : i dagligt Gennemsnit 549, 87

Anstalten har i alt 540 Patients; alene han den vore mere end fuldt belegt. — Dandadane er der i 1895 afrit 55 Patients (alle helbreddelse), nemlig:

af saadanus, som hørte til Aarhus

Anstalten Distrikts — 14 død, 19 Kvinder, i alt 33

— — som hørte til Middelfart

Anstalten Distrikts — 3 — , 14 — , — 17

— — som hørte til Vordingborg

Anstalten Distrikts — 1 — , 3 — , — 4

— — som hørte til St. Hans

Hospitals Distrikts — " — , 1 — , — 1

i alt 18 død, 37 Kvinder, i alt 55.

Af Esperantaer (helbreddelse) var

indstygende forinden d. 1/1 95 — 4 Mænd, 6 Kvinder, i alt 10

— i Aar 1895 — 1 — , 12 — , — 13

5 død, 18 Kvinder, i alt 23

Indtagelsen frapalderet af — 4 — , 8 — , — 4

Indtagelsen stede af — " — , 7 — , — 7

Tilbage af Esperantaer d. 31/12 95: 1 død, 11 Kvinder, i alt 12.

Ud Skrivelse af 29 Novr. 1895 undersøgte Ministeriet Anstalten om, ^{og} døde Middelfartsanstalten nu var forhøj med sin bedømde, og efter at han bevovedt med den overførte den paa 14 kvindelige Patients d. 20. Januar 1896. Heros blev skifte luft på Kvindesiden, men gavde vist kum for et øjeblik, thi da dermed ledige Places blev vægt hærtig besatte af andre, døde ogje Patients, døde Esperantaer, og Anstalten har i dette Øjeblik, Midten af ^{Januar} ¹⁸⁹⁶, allerede 276 Patients, Eudogidur har Middelfartsanstalten d. 10. Marts, medtaget 10 engelske Patients, det vil sige 6 over Normaltallet. ~~Anstalten har alltid hørt af anstalten anden da en kommt~~
~~til anden medtaget 9 kvinder. Tallet per Martsiden ogne formindsket, og Anstalten vender sig gennem Rd. til nærmest ^{Engelske} ~~medtaget~~ med det vil ikke blive bedre eksempel, at der altså bliver overført en del ^{Engelske} Patients til anden Patients.~~

A.

För de inlagde 132 Patienter var

I. Indlæggelsesiden.

Jan.	-	5	Mand,	6	Kvinder,	i alt	11
Febr.	-	3	-	5	-	-	8
Mars	-	7	-	6	-	-	13
April	-	2	-	6	-	-	8
Maj.	-	6	-	3	-	-	9
Juni	-	7	-	9	-	-	16
Juli	-	6	-	7	-	-	13
Aug.	-	3	-	6	-	-	9
Septbr.	-	4	-	5	-	-	9
Oktbr.	-	5	-	8	-	-	13
Novbr.	-	7	-	4	-	-	11
Dezbr.	<u>-</u>	7	-	5	-	-	12
		i alt 62 Mand, 70 Kvinder, i alt 132					

II. Hjemsted.

	Kjøbstader.			Land.			Sammen.			
	Mr.	Kv.	Begge Kjøn	Mr.	Kv.	Begge Kjøn	Mr.	Kv.	Begge Kjøn	
Hjørring Amt.	1	1	1	2	"	3	14	4	12	16
Thisted	1	1	-	1	"	2	6	3	6	9
Aalborg	3	"	2	5	"	4	1	5	7	10
Viborg	2	"	2	4	"	10	8	12	10	22
Randers	2	"	7	9	"	8	5	10	12	22
Aarhuis	4	"	5	9	"	8	11	12	16	28
Skanderborg	3	-	3	"	4	"	5	7	5	12
Vejle	-	"	2	2	"	2	1	2	3	5
Ringkøbing	3	1	4	1	"	1	2	4	2	6
Ribe	-	-	-	-	"	1	1	-	1	1
I alt Jylland	19	20	39	42	50	92	61	70	131	
Toröerne	1	-	1	-	-	-	1	-	1	
I alt:	20	20	40	42	50	92	62	70	132	

III. Alder ved Indlæggelsen.

11 - 15	2av	-	1 dødud, 1 -	1 Kvinda, i alt 2
16 - 20	Xav	-	5 - , 6 - ,	- 11
21 - 25	NN	-	10 - , 11 - 7 - ,	- 17
26 - 30	N	-	5 - , 11 - 9 - ,	- 14
31 - 35	NI	-	6 - , 11 - 11 - ,	- 17
36 - 40	II	-	7 - , 11 - 8 - ,	- 15
41 - 45	III	-	4 - , 11 - 9 - ,	- 13
46 - 50	IV	-	6 - , 11 - 5 - ,	- 11
51 - 55	VII	-	7 - , 11 - 5 - ,	- 12
56 - 60	VI	-	6 - , 11 - 5 - ,	- 11
61 - 65	II	-	2 - , 1 - 1 - ,	- 3
66 - 70	III	-	3 - , 11 - 3 - ,	- 6
<hr/>				
XX - XX i alt 62 M. , 70 Kv. , i alt 132				

IV. Ægtelandsforhold.

Ugifte	-	35 M. 35 Kv. i alt 70
Gifte	-	21 - 29 - , - 50
I Eidsvold	-	4 - 6 - , - 10
Fraskilt	-	2 - - , - 2
62 M. 70 Kv. , i alt 132 .		

V Stand af Stilling.

a. Mænd.

Aflegtmænd	-	2.
Arbudsmand	-	5.
Arrestant	-	1.
Assuranceagent	-	2
Aufsbestyrer	-	1.
Aufsbruger	-	1.
Bagersvend	-	1.
Bestyrer af Fortrøjsningsforening	-	1.
Billedhugger	-	1.
Klædehuse	-	1.
Pigarmager	-	1.
Fattiglemmere	-	3.
Fisker	-	1.
Gartner	-	3.
Gaardmand	-	2.
Gaardmandssøn	-	1.
Glamister	-	1.
Husmand	-	3.
Kommis	-	1.

overfor: 31.

Kontorist	1.
Kreaturhandler	1.
Kjøbmand	1.
Landmand	1.
Løjtnant	1.
Loge	1.
Lører	1.
Maler	1.
Mølleforpagter	1.
Politibiljent	1.
Skibstømmer	1.
Skipper	1.
Skomager	2.
Slagtere	2.
Snedkere	2.
Sømand	2.
Tjenestekarle	8
Troskommund	2
Tønnerhander	1.

i alt 62.

b. Kvinder.

Aftagelseskone	1
Arbejdsmands Hustru og Døtre	— 3
Bogholderes Hustru	1
Bolmans Enke	1
Bryggers Datter	1
Diakoniæ	1
Entreprenørs Hustru	1
Fiskers Hustru	1
Gaardmands Hustru, Søster, Døtre	— 13
Gæstgivers Hustru	1
Hændelsbøfjets Hustru	1
Håsholderskær	2.
Håsmands Hustru, Søster, Døtre	— 10
Jævridders Hustru	1
Kronaars Datter	1
Kjøbmands Hustruer, Døtre	— 3
Landpostbuds Hustru	1
Lørerinde	1
Oorportens Enke	1
Proprietørs Hustru, Døtre	— 3
Sømands Hustru	— — 1
Skomagers Hustruer	— 2
Stationsforstanders Hustru	— 1

at overfor: 52

overfor: 52

51

Øgeroske — 1
 Lyggepløjerøste — 1
 Djærestepiger — 15
 Vævers Røstrø — 1
 i alt: 70.

VI. Sygdommens Varietet ved Fodtaggelsen.

	Indtil 1 døgn. hos	13 døgn.	19 u. i alt 32.
1-2 døgneder	—	9 —	16 — — 25.
2-3 — —	—	7 —	4 — — 11.
3-6 — —	—	7 —	9 — — 16.
½-1 Aar	—	5 —	9 — — 14.
1-2 — —	—	5 —	4 — — 9.
2-5 — —	—	3 —	2 — — 5.
5-10 — —	—	2 —	— — 2.
Mange Aar	—	3 —	4 — — 7.
Ubekjent Tid	—	6 —	3 — — 9.
Ekke sindsyg.	—	2	— — 2.
i alt: 62 dø.	—	70 u.	i alt: 132.

VII. Tilbagefald.

	1. Gang	2. Gang	3. Gang	Udhold. Gang	I Act:	Siden sidste Aufald var forløbet:							
						1-6 døgn	½-1 Aar.	1-2 Aar.	2-5 Aar.	5-10 Aar.	10-20 dø.	Ubekjent Tid	I Act:
Mænd	4	3	1	4	12	1	1	-	3	5	-	2	12
Kvinder	11	3	-	5	19	2	1	1	3	4	3	5	19
I Act:	15	6	1	9	31	3	2	1	6	9	3	7	31

De overlevende 31 endbefalde alle de indtagte, om hvem der vides, at de havde haft tidligere Anfall. 17 af dem/tidligere varit bishavet i Australien og en udgaaende som helbrede op den, og hos disse har Tidsskriftet mellem deres sidste beskrivning og indbrødt af det nyl. Aufald varit følgende:

3 døgneder — 1 mand, " Kvinder, rate 1
 4 — — " — , 1 — , - 1
 1 Aar — " — , 1 — , - 1
 2 — — " — , 1 — , - 1
 3 — — 3 — , 1 — , - 1
 5 — — 3 — , 2 — , - 3
 6 — — 1 — , 2 — , - 1
 7 — — 1 — , 2 — , - 1
 8 — — 1 — , 2 — , - 1
 15 — — 1 — , 1 — , - 1
 18 — — 1 — , 1 — , - 1
 24 — — 1 — , 1 — , - 1

i alt: 10 mænd, 7 kvinder, i alt 17.

venyt om!

Föränden dina 17, där : ~~det~~ sin sida varit ägaende af Anstalten som helbrödede, optages 17 (7 död
+ 10 kvaranta), där blyckedes huvud varit behärskade i Anstalten, men som inte huvud varit helbrödede,
da de förlorad den. Det samma årtal Gravkassegårdens ägande attsas 34 (17 död + 17 kvaranta).

VIII. Sygdomsform ved Indtagelsen.

6.

Mani -	~~32~~	32 Mdr.	28 Kv., i alt: 60
Melankoli -	~~15~~	15 -	30 - , - 45
Vanvid -	~~6~~	" -	" -
Førrykthed -	~~7~~	7 -	11 - , - 18
Slövsind -	~~6~~	6 -	1 - , - 7
Ikke sindsyg -	~~2~~	2 -	" - , - 2
	i alt: 62 Mdr.	-	70 Kv., i alt: 132.

De 2 ikke sindsyge var inlede af forvirreden til Observation.

Af disse led samtidig af:

Progræv Pæres ^{med} 6 Mdr., "Kv., i alt: 6
Epilepsi - " - " - "
i alt 6 Mdr., "Kv., i alt 6.

IX. Anbringelse for Indtagelsen.

Indlagte fra:

Hjemmet -	~~20~~	20 Mdr.	36 Kv., i alt 56
Provinssyghus -	~~26~~	26 -	30 - , - 56
Andre Indsygeanstalter -	~~2~~	2 - ,	2 - , - 4
Fattiggaard -	~~7~~	7 - ,	2 - , - 9
Arrester -	~~7~~	7 - ,	" - , - 7
	i alt: 62 Mdr.	-	70 Kv., i alt 132.

X. Sarsager.

Momenter, som i vorebille Græd har udmønstet
at Sygdommens Udvikling.

Hvor langt udviklet.
Mdr. Kv. Døg. død. Kv. Døg. død.
(45) (53) (98) (17) (17) (34)

Stag der Falder paa Hovedet -	-	-	2	"	2
Apopletisk Anfall -	-	-	1	"	1
Deformitet fra Barndommen af -	-	-	.	1	1
Rhachitis ~~for~~ i Barndommen -	-	-	2	"	2
Epilepsi -	-	-	1	"	1
Mæbeckatarh -	-	-	.	2	2
Dyspæs -	-	-	1	"	1
Klimatfeber -	-	-	1	"	1
Influenza -	-	-	2	2	4
Pneumoni -	-	-	.	1	1
Bruid af Læret, overaustregård -	-	-	1	"	1
Biberteten -	-	-	2	2	4
Alderdomssvækkelse -	-	-	"	1	1

(X. Aarøyer.)

7.

Bor 1st gang i høgda	Kv. gjennomtak.	
med.	Kv. Begegk. med	Kv. Begegk.

Masturbation	"	1	1			
Syfilis	6	"	6			
Drrik	1	1	2			
Nattvagen til overanstrenget	"	1	1			
Gravideitet	"	2	2			
Barsdemp	"	3	3			
Digitioning	"	2	2			
Hypnot. Fødsler	"	1	1			
Aanledig overanstrenget	1	2	3			
Økonomisk Bekymring	3	3	6			
Religiøs Paavirkning	1	4	5			
Kjærlighetsbørg	3	2	5			
Sløgtning av nabos Død eller Sønnes	3	"	3			
Disposition efter tidligere Anfall	2	5	7	10	8	18
Sindssyke Sløgtninger	16	38	54	12	8	20
Fader Drunkar	4	2	6	2	"	2
Begeg. Forøvr. Drunkare	"	"	"	"	1	1

B.

8.

Før de 679 behandledes Udkommende.

XI. Beskæftigelse.

	Mænd.	Kvinder.	Begge Kjøn.
I dagligt Giacumenset behandledes —	271,68	278,19	549,87
Omfat ubeskæftigede: paa Gründ af Sindssitstanden	44,01 ∙ 16,20 %	76,12 ∙ 27,36 %	120,13 21,85 %
paa Gründ af anden Sygdom	14,08 ∙ 5,18 %	15,59 ∙ 5,60 %	29,67 5,39 %
af anden Gründ —	2,30 ∙ 0,85 %	2,37 ∙ 0,85 %	4,67 0,85 %
I alt ubeskæftigede —	60,39 ∙ 22,23 %	94,08 ∙ 33,81 %	154,47 28,09 %
I alt beskæftigede —	211,29 77,77 %	184,11 66,19 %	395,40 71,91 %

At et større antal mænd var beskæftigede, hvor paa at Oppilning af Tørstør briger til Mændenes Beskæftigelse, og dette arbejde findes ikke nogen sommer arbejts Intelligenz.

XII. Sygelist.

	Jan.	Feb.	Mars	April	Mai	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Nov.	Dez.	Sum.	
Abscessus pedis											1	-	1	
Angina				1			1			1	1	2	3	
Adenitis colli		1									-	1	1	
Apoplexia cerebri							1					1	-	
Arthrosis				1	1						2	-	2	
Bronchitis		2					1					1	2	3
Cancer uteri					1						-	1	1	
Catarrhus ventriculi							1				-	1	1	
Conjunctivitis				2						1	1	2	3	
Contusio			1			1					-	2	2	
Corpus alienum oesophagi	1										-	1	1	
Dermatitis							1				1	-	1	
Eczema capitis			1								1	-	1	
Empyema pulmonium							1				-	1	1	
Empyema sacculacrymalis					1						-	1	1	
Erysipelas	2					1	1	*		2	1	5	6	
Erythema nodosum						1	1			-	2	2		
Enteritis						1				-	1	1		
Excoriatio penis										1	1	-	1	
Febris typhoidea		1								-	2	2		
Febris rheumatica										1	1	-	1	
Fissura ani							1				1	-	1	
Fractura colli femoris					1						-	1	1	
Furunculosis	1	1	1	1			3	3			9	1	10	
Hernia incarcerated											1	-	1	
Herpes zoster				1	1	1	1			1	1	4	5	
Hydatidus genitus										1	1	-	1	
Hematemesis							1				-	1	1	
Hemarthrus						1	1				-	2	2	
Icterus					1						-	1	1	
Influenza			21	41	1	2	3	1	2		22	39	71	
Keratitis				1		1					-	2	2	
Luxatio humeri				1							1	-	1	
Lymphangitis		1					1				2	-	2	
Panaritium							1	1	1		2	1	3	
Paraphimosis					1						1	-	1	
Paronychia									3	2	1	3		
Pemphigus						1					1	-	1	
Perityphlitis									1		-	1	1	
Pulmonone		1						1	2	1	3	4		
Pleuritis										1	-	1	1	
Pleurodyne									1	1	-	1	1	
Pneumoni	1	1				1	1	1			-	5	5	
Rheumatismus			6	6	25	45	9	4	14	15	9	3	11	
											68	88	156	